

ВИКОРИСТАННЯ КОМПАРТІЄЮ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ ВИДАНЬ ДЛЯ ПРОПАГАНДИ МАРКСИСТСЬКО-ЛЕНІНСЬКИХ ІДЕЙ. 1921—1933 рр.

Серед найрізноманітніших форм і методів, які КПЗУ¹ використовувала для пропаганди марксистсько-ленінських ідей, провідне місце належить видавничій діяльності партії.

КПЗУ використовувала різні за видами і типами видання: легальні і нелегальні, періодичні і неперіодичні, партійні і галузеві (розраховані на певну категорію трудящих) газети, журнали, бюлетені, газети-одноднівки, листівки, брошури.

За роки існування КПЗУ вийшло близько 200 різних періодичних видань², абсолютна більшість яких відноситься до досліджуваного періоду. У 1919—1933 рр. комуністичними організаціями на Західній Україні було видано 190 назв книг і брошур³.

Друкувати більшість творів К. Маркса, Ф. Енгельса, В. І. Леніна, прямо і відкрито давати на їх основі глибокий аналіз суспільно-політичного життя, розстановки класових сил, визначати завдання трудящих у боротьбі проти соціального і національного гніту можна було лише в нелегальних виданнях. Багато з них КПЗУ змушена була друкувати за межами Польщі — в Німеччині, Австрії, Чехословаччині. Вони виходили порівняно великими тиражами, періодичні видання — більш-менш регулярно. Так, Закордонний комітет КПСГ в 1920—1922 рр. видав у Відні 12 випусків «Комуністичної бібліотеки» тиражем не менше 10 тис. примірників кожний⁴. Видавничій діяльності КПСГ у Відні сприяла Комуністична партія Австрії. Діяв також берлінський видавничий комітет КПСГ, підтримуваний Комуністичною партією Німеччини.

Збереглися архівні документи про нелегальну пересилку цих видань із-за кордону в Польщу. Зокрема, в 1921—1923 рр. надійшли через Відень—Прагу—Ужгород до Львова понад 6000 примірників видань КПЗУ⁵. Щодо організації пересилки видань КПЗУ із-за кордону «до краю» (на Західну Україну) в 1923—1925 рр. йшло жваве листування між окремими діячами КПЗУ, що жили в еміграції, зокрема в Радянському Союзі⁶.

Чехословацькі комуністи допомагали транспортувати нелегальні видання КПЗУ, Комуністичної партії Польщі (КПП), надруковані в Чехословаччині та Німеччині, через чехословацько-польський кордон,

¹ До 1923 р.—Комуністична партія Східної Галичини (КПСГ).

² Й. Т. Цьох. Комуністична преса Західної України, 1919—1939 рр. Вид-во Львівського ун-ту, 1966, стор. 263.

³ Я. Р. Дашкевич. З історії видавничої діяльності Комуністичної партії Західної України.—У зб.: З історії Української РСР, вип. 6—7. К., Вид-во АН УРСР, 1962, стор. 110.

⁴ Там же, стор. 99, 100.

⁵ Партійний архів Інституту історії партії ЦК КПУ (далі — ПА ІІП ЦК КПУ), ф. 6, оп. 6-1, од. зб. 48, арк. 9.

⁶ Там же, од. зб. 41, арк. 6, 7, 17, 23, 39, 47.

переважно через прикордонне місто Тешин та поблизу нього. Цим шляхом, за неповними даними, лише в першій половині 1928 р. надіслано близько 250 кг нелегальної комуністичної літератури⁷.

У 1932 р. до Львова надійшли видані у Відні та Берліні окремими брошурами німецькою мовою такі праці В. І. Леніна: «Карл Маркс», «Пролетарська революція і ренегат Каутський», «Революція 1905 р.», «Про релігію», «Про Паризьку Комуни», «Про історичний матеріалізм»⁸ (назву останніх чотирьох статей дещо змінено).

Організації друкування видань КПЗУ за кордоном і надсилання їх до Західної України сприяла діяльність Закордонного бюро допомоги КПСГ⁹, його філіалів у Берліні, Відні, Празі.

У досліджуваний період на Західній Україні поширювалися праці класиків марксизму-ленінізму, видані у Канаді, США¹⁰, і особливо видання Комуністичної партії Польщі. Так, лише за лютий—липень 1925 р. від Комуністичної партії Польщі було одержано на округи Західної України 11 451 одиницю видань¹¹.

У пропаганді марксистсько-ленінських ідей важливу допомогу КПЗУ надавали Комінтерн, Комуністична партія Радянського Союзу, Комуністична партія України, надсилаючи на Західну Україну комуністичну літературу. Так, XIII Волинське окружне управління поліції повідомляло 17 серпня 1921 р. Острозькому повітовому управлінню поліції: «Згідно з інформацією через Острог весь час перевозять комуністичну літературу та листівки, які потім висилають всередину країни»¹². В 1928—1929 рр. в 6 випусках серії «Бібліотека України», що друкувалися в Харкові, були вміщені офіційні документи КПЗУ та інші матеріали, пов'язані з завданнями класової боротьби на Західній Україні¹³. Ці випуски друкувалися тиражем 5—7 тис. примірників. Окупаційна польська влада жорстко переслідувала поширення радянських видань на Західній Україні¹⁴.

Через труднощі у надсиланні комуністичної літератури з-за кордону (інколи великі транспорти захоплювала поліція) уже з 1921 р. почалися спроби видавати її нелегально на Західній Україні, пізніше у Варшаві, Лодзі та інших містах Польщі.

Особливо сприяло пошвавленню видавничої діяльності КПЗУ створення після V конференції партії (квітень 1924 р.) агітаційно-пропагандистського відділу ЦК (Агітпроп). Ним було організовано у Львові підпільну друкарню, яка з листопада 1924 р. до II з'їзду КПЗУ (жовтень 1925 р.) випустила 48 000 одиниць видань на 908 000 сторінок¹⁵. Це були відозви, листи «Голос правди», «Голос праці» (виданий спеціально для Волині). Там же періодично друкувався партійний бюлетень, якого вийшло в цей час 2333 одиниці на 8900 тис. сторінках¹⁶. У цей період легально виходили місячник і тижневик. За рік перед II з'їздом КПЗУ видано 49 800 примірників місячника і 5 тис. примірників тижневика¹⁷.

У резолюції II з'їзду КПЗУ на звіт Центрального Комітету відзначалося, що «ЦК наладнав видавничу діяльність, а саме: видання преси,

⁷ Державний архів Львівської області (далі — ДАЛО), ф. 121, оп. 3, од. зб. 203, арк. 1—5.

⁸ ДАЛО, ф. 139, оп. 5, од. зб. 2678, арк. 2.

⁹ ПА ІІІ ЦК КПУ, ф. 6, оп. 6-1, од. зб. 66, арк. 104.

¹⁰ ДАЛО, ф. 139, оп. 5, од. зб. 1326, арк. 2.

¹¹ ПА ІІІ ЦК КПУ, ф. 6, оп. 6-1, од. зб. 143, арк. 9.

¹² Державний архів Ровенської області, ф. 73с, оп. 1, од. зб. 75, арк. 18.

¹³ Я. Р. Д а ш к е в и ч. Вказ. праця, стор. 104.

¹⁴ ДАЛО, ф. 139, оп. 5, од. зб. 2654, 2039; ф. 110, оп. 3, од. зб. 1271, 1841.

¹⁵ ПА ІІІ ЦК КПУ, ф. 6, оп. 6-1, од. зб. 154, арк. 102.

¹⁶ Там же.

¹⁷ Там же, арк. 104.

відозв, бюлетенів, брошур і книжок, організував агітпропроботу, надавши їй більш планового та систематичного характеру»¹⁸.

Крім офіційних партійних матеріалів, періодичних видань, видавалося багато листівок, закликів, «метеликів», афіш до революційних свят і важливих подій революційно-визвольної боротьби. Наприклад, до Першого травня 1932 р. у Львові було надруковано нелегально 46 тис. різних листівок і 100 афіш¹⁹.

Комуністам доводилося вдаватися до найрізноманітніших форм конспірації у друкарській справі: використовувати тонкий цигарковий папір, застосовувати різні типи друкарських машин, фальшиві обкладинки та титульні листи, зазначати фіктивне видавництво і місце видання.

Незважаючи на суворі умови конспірації, КПЗУ широко використовувала нелегальні видання для пропаганди марксистсько-ленінського вчення. Насамперед це стосується центрального органу партії «Наша правда», що виходив більш-менш регулярно з 1921 по 1935 рік (крім, 1925 р.), спочатку у вигляді газети, а з грудня 1923 р.— як журнал. Журнал «Наша правда» надавав важливого значення теоретичній, ідеологічній роботі партії. «Партія мусить подбати про піднесення теоретичного значення революційного марксизму та ленінізму в партії і всі питання рішати в їхньому дусі», — підкреслював журнал²⁰. Адже «недалекий той день, коли і Західна Україна піде шляхом, вказаним Леніним. Шлях тяжкий, але певний. Шлях Леніна — це шлях перемоги»²¹.

Крім «Нашої правди», для пропаганди революційної теорії КПЗУ використовувала нелегальні газети і журнали, що друкувалися в основному за кордоном: «Земля і воля» (1924—1929 рр.), «Sztandar komunistyczny» (1926—1928 рр.), «Walka klas» (1928 р.), «Шлях селянської боротьби» (1933 р.). Пропаганду революційної теорії тісно поєднувала з висвітленням практичної діяльності партії агітаційно-масова газета «Комуністичний прапор» (1930—1931 рр.), яка в 1932 р. виходила під назвою «Прапор комунізму».

Поряд з масовими нелегальними виданнями, КПЗУ використовувала для пропаганди марксизму-ленінізму внутріпартійні органи, зокрема газету «Галицький комуніст» (1921 р.) та «Бюлетень ЦК КПЗУ», який виходив і під назвою «Партійний бюлетень» з 1924 р. по 1936 р. Бюлетені виходили нерегулярно, здебільшого двома мовами — українською і польською. Питання революційної теорії, застосування її в практичній діяльності партії широко висвітлювалися в «Бюлетені агітпропу ЦК КПЗУ», який видавався нерегулярно в 1924—1929 рр. та 1932 р. Він виходив і під назвою «Інформаційний листок» також українською і польською мовами. В міру потреби для висвітлення окремих актуальних питань класової боротьби в 1931 та 1932 рр. видавався «Обіжник Центрального Комітету Комуністичної партії ЗУ».

Пропаганді революційної теорії приділяли багато уваги і видання окружних комітетів КПЗУ, і фабричні газети, які видавалися часто трьома мовами (українською, польською, єврейською) для робітників окремих галузей виробництва або окремих підприємств.

Глибокий аналіз міжнародного становища, викриття мілітаристських цілей міжнародного імперіалізму і ролі Польщі в його планах подавалися на сторінках антивоєнного бюлетеня КПЗУ «Геть з нападом на Радянський Союз» (1932 р.), який виходив українською та польською мовами.

Для поширення революційних ідей серед солдатів КПЗУ видавала газети і журнали, розраховані на солдатські маси. Це — нелегальні

¹⁸ ПА ІІП ЦК КПУ, ф. 6, оп. 6-1, од. зб. 154, арк. 103.

¹⁹ Там же, од. зб. 370, арк. 75.

²⁰ «Наша правда», 1924, № 9—12, стор. 33.

²¹ «Наша правда», 1924, № 2—3, стор. 53.

видання «Касарня» (1930—1931 рр.), «Казарма» (1932 р.), «Револуційна хроніка» (1932 р.), «Голос жовніра» та «Głos żołnierza» (1933 р.). У 1931—1932 рр. виходив польською мовою бюлетень «Walka żołnierska» — орган Львівського солдатського гарнізонного комітету при окружкомі КПЗУ.

Для пропаганди комуністичних ідей КПЗУ використовувала нелегальну комсомольську пресу, зокрема нелегальні комсомольські журнали: «Наш стяг» (1921—1922 рр.), «Спартак» (видавався з перервами в 1922, 1926—1928 рр., 1933 р.), «Czup» (1922 р.), «Молодий пролетар» (1924—1925 рр.) і його продовження «Молодий комуніст» (1925—1926 рр.), «Бюлетень Центрального Комітету Комуністичної спілки молоді Західної України» (видавався двома мовами в 1925 р.); «Materiały do agitacji i propagandy» (в 1925 р. вийшло сім номерів); «Револуційний поборовець» (1932 р.) видавався двома мовами для призовників і новобранців. Зокрема, у квітні 1932 р. надруковано 420 примірників польською мовою і 620 українською першого номера журналу «Револуційний поборовець»²².

Нелегальними популярними органами ЦК КПЗУ, розрахованими на широкі маси молоді, комсомольців були журнали «Молодий Спартак» (1931—1932 рр.) і «Młody Spartak» та «Ударник» (1932 р.) і «Szturmowiec». Зокрема, у квітні вийшло 620 примірників першого номера журналу «Szturmowiec», у травні 1932 р. — по 520 примірників третього і четвертого номерів²³.

КПЗУ також використовувала для пропаганди революційної теорії видання МОДРУ. Видавалися вони нелегально під безпосереднім керівництвом КПЗУ. Так, з березня 1928 р. виходив трьома мовами (українською, польською, єврейською) «Бюлетень ЦК МОДРУ на Західній Україні», який іноді називався «Політичний в'язень Західної України», «Biuletyn prasowy Czerwonej pomocy Ukrainy Zachodniej». З жовтня 1930 р. видавався нелегальний орган ЦК МОДРУ Західної України газета «Політичний в'язень», з 1933 р. — газета «Червона поміч».

Поряд з нелегальними, КПЗУ широко використовувала різні легальні видання для пропаганди марксистсько-ленінських ідей. За існуючими в Польщі законами, дозвіл був потрібний лише постійним виданням, разові потребували тільки цензурної візи змісту. Це використовували комуністи для видання одноднівок з приводу важливих політичних подій (революційні свята, масові страйки, повстання). Окремі газети-одноднівки висвітлювали питання єдності робітничо-селянського руху, залучення молоді до революційної боротьби та ін.

Так, у 1924 р. на Західній Україні поширювалася видана у Варшаві одноднівка на 12 сторінках «Młodzież Robotnicza», присвячена пам'яті В. І. Леніна²⁴. 15 травня 1928 р. у Львові видано «Робітничо-селянську одноднівку», в якій підсумовувалося святкування Першого травня на Західній Україні²⁵. 2 лютого 1929 р. у Львові вийшла одноднівка на 11 сторінках «Strażnik młody», присвячена пам'яті В. І. Леніна, Р. Люксембург, К. Лібкнехта і висвітленню наукових основ соціалізму²⁶. На початку 1932 р. видано одноднівки до Міжнародного жіночого дня — 8 березня та про Паризьку комуну²⁷.

КПЗУ користувалася досвідом ленінської партії у поєднанні нелегальних і легальних форм роботи в масах. Так, поруч з нелегальними періодичними виданнями, що охоплювали значно вужче коло читачів, КПЗУ широко практикувала видання масових легальних пері-

²² ПА ІІП ЦК КПУ, ф. 6, оп. 6-1, од. зб. 78, арк. 17.

²³ Там же.

²⁴ Там же, од. зб. 45, арк. 11—16.

²⁵ ДАЛО, ф. 121, оп. 3, од. зб. 269, арк. 1—2.

²⁶ ПА ІІП ЦК КПУ, ф. 6, оп. 6-1, од. зб. 45, арк. 39—49.

²⁷ Там же, од. зб. 78, арк. 5.

одичних органів. Додержуючи при їх виданні різноманітних заходів конспірації (випуск їх далекими від політичного життя і «любяльними» до уряду видавцями, легальними безпартійними організаціями), КПЗУ з їх допомогою проводила всебічну пропаганду революційних ідей серед трудящих.

Першою легальною масовою комуністичною газетою на Західній Україні була «Sprawa robotnicza» (6. VI 1921 р.—15. X 1921 р.), розрахована в основному на робітників. В цей же період видавалася і «Робітнича газета», розрахована як на робітників, так і на селян. Із жовтня 1922 р. до червня 1924 р. комуністи видавали українською і польською мовами газету «Робітнича трибуна» («Trybuna robotnicza») як орган створеної комуністами під час підготовки до виборів парламенту легальної безпартійної організації «Союзу пролетаріату міста і села». На робітничі маси в основному були розраховані легальна газета «Світло» (22. III 1925 р.—16. IX 1928 р.) та її додаток «Голос робітниці», газета «Наша земля» (1930—1932 рр.), яка була фактично легальним центральним органом КПЗУ, і робітничий журнал «Ілюстрована газета» (березень—жовтень 1933 р.). Питання профспілкового руху висвітлювалися легальною газетою комуністів «Професійні вісті» (6. XII 1926 р.—23. VI 1928 р.).

Для пропаганди комуністичної ідеології КПЗУ використовувала легальні періодичні видання «Сельробу» — найбільш масової легальної організації КПЗУ, що об'єднувала сільськогосподарських робітників і селянську бідноту, зокрема: газету «Наше слово» (нерегулярно з 20. V 1927 р. по 17. XI 1929 р.), що була центральним органом «Сельробу»; газету «Нове життя», яка в цей період видавалася у м. Холмі і призначалася для робітників і селян Холмщини і Волині; газету «Сель-Роб» (18. IX 1927 р.—26. IX 1932 р.), яка була одним з найбільш впливових і популярних комуністичних видань, що поширювалося на всій території Західної України; літературно-художній і громадсько-політичний журнал «Вікна» (1927—1932 рр.); журнал «Кооперативні вісті» (березень 1931 р.—вересень 1932 р.); масову газету для селян та інтелігенції «Сила» (2. I 1930 р.—26. IX 1932 р.) та інші.

До популярних масових легальних видань КПЗУ належали журнал «Культура» (листопад 1924 р.—вересень 1934 р.), молодіжний журнал «Сяйво» (червень 1929 р.—червень 1931 р.), теоретичний марксистський журнал «Освіта» (червень 1930 р.—травень 1931 р.), легальний орган КПЗУ на Волині газета «Поступ» (грудень 1929 р.—червень 1930 р.), культурно-освітня газета «Гарт» (квітень—жовтень 1933 р.). На сторінках цих легальних видань комуністи вміщували окремі праці класиків марксизму-ленінізму або уривки з них.

Ці легальні періодичні видання спрямовувала КПЗУ. Було створено центральну редакцію ЦК КПЗУ, до якої ввійшли Й. Крілик (Васильків), Р. Кузьма (Турянський), А. Лянгер (Длуський), М. Заячківський (Косар), Г. Іваненко (Бараба), Б. Ясинський та інші. Навколо цих газет і журналів КПЗУ згуртувала кращі літературні сили партії, видатних революційних письменників, комуністичних і прогресивних громадських діячів. Серед них були Я. Галан, В. Бобинський, С. Тудор, П. Козланюк, О. Гаврилюк, Р. Сказинський, А. Матуліна, К. Пелехатий, А. Гошовський, С. Маківка, Й. Завадка, І. Калинович, В. Огоновський, І. Довганик та інші.

Нерідко цензура конфіскувала політично гострі злочоденні статті, а то й повністю окремі номери, часто закривала легальні видання, порушувала їх періодичність, накладала численні штрафи за порушення цензурних вимог, арештовувала видавців. Але, переборюючи численні труднощі, КПЗУ уміло використовувала ці видання в агітаційно-пропагандистській роботі серед трудящих.

Керуючись досвідом більшовиків, для виховання політичної свідомості

мості та революційної активності мас КПЗУ використовувала листівки, в яких учила робітників «відгукуватися на всі і всілякі випадки сваволі і гноблення, насильства і зловживання» з боку урядових установ «хоч би до яких класів стосувались ці випадки», вчила їх умінню «розбиратися в тому, які установи і закони відображають і як саме відображають»²⁸ інтереси різних класів, учила робітників давати класову оцінку різним явищам суспільного життя.

Поряд з періодичними виданнями й листівками, у видавничій діяльності КПЗУ значне місце посідало видання книг і брошур як за кордоном, так і на території Західної України і Польщі. Крім численних офіційних партійних матеріалів (документів партійних з'їздів, конференцій, пленумів ЦК і т. п.), видавалися окремими брошурами праці класиків марксизму-ленінізму, книги про будівництво соціалізму в СРСР і праці, присвячені конкретним питанням класової боротьби на Західній Україні.

Створена КПЗУ у Львові видавнича спілка «Книжка» мала свою легальну книгарню, де можна було придбати і деякі праці з марксистсько-ленінської теорії. Були спроби спільної з комуністами Закарпаття організації книгарні для поширення комуністичної книги, про що, зокрема, йшла мова 3 січня 1926 р. на нараді представників Компартії Закарпаття, КПЗУ і КП(б)У²⁹.

Хоч КПЗУ видавала велику кількість комуністичної літератури, її все ж бракувало. Особливо це було відчутно на початку і в середині 20-х років. Так, на II з'їзді КПЗУ делегат Мирон відзначав, що основні видання Леніна про організаційні засади більшовизму не були надруковані³⁰. Делегат Сава (Бараль) на цьому ж з'їзді звертав увагу на «брак партійної літератури»³¹, делегат з Волині теж говорив, що «літератури одержували дуже мало»³². У звіті Тернопільського окружного від 15 квітня 1926 р. вказувалося: «Літератури дістаємо дуже мало, а відозви в більшості запізнюються»³³.

Брак комуністичної літератури на місцях пояснюється насамперед надзвичайно тяжкими умовами її видання і поширення. Ось яскравий приклад. У грудні 1926 р. Тернопільський окружний суд виніс смертний вирок селянину Миколі Білому тільки за те, що у нього були знайдені дві комуністичні брошури³⁴. Польський окупаційний уряд всіляко перешкоджав поширенню комуністичної ідеології на західноукраїнських землях.

І все ж у цих надзвичайно складних умовах КПЗУ широко використовувала різного типу видання для поширення марксистсько-ленінської теорії серед трудящих. На сторінках партійних видань особливо широко висвітлювалися положення марксистсько-ленінської теорії, творче застосування яких мало важливе значення для розвитку революційної боротьби в умовах Західної України: ідеї соціалістичної революції, питання гегемонії пролетаріату та його союзу з селянством у класовій боротьбі, марксистсько-ленінське розуміння національного питання, ідеї пролетарського інтернаціоналізму, ленінське вчення про імперіалізм, ленінський план будівництва соціалізму і хід його здійснення в Радянському Союзі. Вістря пропаганди КПЗУ було спрямоване насамперед проти польського окупаційного уряду, українського буржуазного націоналізму та їх політичних партій.

²⁸ В. І. Ленін. Твори, т. 5, стор. 370, 371.

²⁹ ПА ІІІ ЦК КПУ, ф. 6, оп. 6-1, од. зб. 48, арк. 17.

³⁰ Там же, оп. 2, од. зб. 15. Стенограма II з'їзду КПЗУ, арк. 111.

³¹ Там же, од. зб. 17, арк. 40.

³² Там же, ф. 6, оп. 6-1, од. зб. 155, арк. 30.

³³ Там же, од. зб. 94, арк. 11.

³⁴ Там же, од. зб. 316, арк. 18; Державний архів Тернопільської області, ф. 1с/231, оп. 1, спр. 934, арк. 4, 20.

У різних умовах розвитку революційної боротьби в країні, як в період революційного піднесення (1921—1923 рр.), так і в роки тимчасової стабілізації капіталізму (1924—1928 рр.) та загострення класової боротьби в обстановці економічної кризи (1929—1933 рр.), КПЗУ через свої видання невтомно пропагувала марксистсько-ленінські ідеї серед трудящих, створюючи політичні передумови для встановлення Радянської влади на західноукраїнських землях, для возз'єднання їх з Радянською Україною.

E. L. PISMENNAYA

**THE APPLICATION OF THE PARTY PUBLICATIONS
BY CPWU FOR SPREADING MARXIST-LENINIST IDEAS IN 1921—1933**

Summary

The article is concerned with the subject of how CPWU used different issues legal and illegal, party and meant for definite category of workers, newspapers, magazines, bulletins, leaflets, booklets for spreading Marxist-Leninist ideas.
